

Euskaldunak eta etorkizuna: identidadea globalizazinoan

(ITZALDIA)

Angel Larrea

Euskaldunak euskeraz berba egiten dabenak dirala esaten badogu zera adierazoten dogu: Euskal Errian bizi diran guztiak ez dirala euskaldunak. Gaur egun, Euskal Errian eta munduan zear sakabanatuta dagozan euskaldunak milioi bat lagun dira gitxi gorabeera. Izkuntza gitxiagotua beraz.

Eta etorkizuna? Zein da euskerearen etorkizuna? Batzuen ustez, positiboa, au da, bizirik iraungo dauela dinoe. Beste batzuk, barriz, ezezkorrak dira: munduko beste izkuntza gitxiagotu askori gertauko jakon moduan, etorkizun iluna eta desagerpena. Azken eretxi onen atzean “globalizazinoa” deritxon fenomeno dago.

Zer da globalizazino linguistikoa? Fenomeno konplexua eta zabala da. Merkatu osoa bilakatu dan mundu onetan, eko-

nomian erabilten dan oligopolio berbea aplikatuz, izkuntza gitxi, nagusiak munduan edo iztun asko daukienak dira -edo izango dira- abantailagaz jokatuko dabenak. Beste asko, kinka edo egoera larrian dagoz edo egongo dira.

“Globalizazino” fenomenoagaz batera beste kontzeptu au be erabilten da: “Kolonizazino kulturala”. Labur-labur esanda, gaurko gizarte teknifikatuan gero eta berba edo esamolde geiagoko kanpoko izkuntzetatik artzen

dira (maileguak), euskerearen lexiko propioaren kalterako.

Non dago identidadea gizarte globalizatu onetan? Identidade kulturala, ain zuzen be? Identidadeak profil asko ditu, eta kulturalak be bereak ditu. Ikuspuntu etniko batetik, ots, alde tradizioaletik begiratuta, identidade kulturean izkuntzak garrantzi nabarmena dau. Gure kasuan, ezin dogu ulertu Euskal Erria euskerea barik. Baina zer euskera izango da etorkizunean, mundu globalean bizirik? Orain

arte, euskalkiak erabili doguz eta oraindino erabilten doguz, bai aoz, bai idazteko orduan. Kontua baina beste bat da: gure gizarteak, etorkizun urbilean jadanik, aldaketa ugari aurreikusten ditu, arlo askotan ganera. Euskal gizartearen demografiak, kasurako, ez deutso bape laguntzen euskerearen biziraupenari. Euskal Erriko biztanleen artean erdia be ez da euskalduna. Euskaldunok euskera batua eta euskalkiak ditugu. Eta etorkizunari begira, biziraupenari begira, gizarte teknifikatu eta globalizatu orretan zein euskera egingo da edo egingo dogu? Batua eta euskalkiak oraingo moduan, edo batua eta euskalkiak naasturik, “ibridazinoa”ri esker.

Etorkizuna, aurrean daukagun eskenatokia, erronkaz beterik dago euskaldunentzat. Beti izan da orrela, baina emoten dau ortxe, ur-ur daukaguzan urteetan euskal gizarteak eta euskaldunen komunitadeak euren identidade kulturala mantentzeko aalegin andia egin bear ko dabela. Gure aurrekoen belaunaldia, kultura tradizionalan oinarritutakoa azkena izan dana, bajoaku. Oraina uritarra da eta etorkizuna are geiago. Landa-eremuaren nagusitasuna iragana da, euskerearen espazio tradizionala izan dana mende askotan zear joanda dago. Espazio barriak okupau bear ditugu euskaltzaleok.

Nondik jo bear ko dogu, ba? Abiapuntu onak dagoz momentu onetan, Euskal Erriko Egoaldean beintzat: izkuntza ofiziala, ezkuntza-sisteman D eredu euskaldun eta nagusi, komunikabide euskaldunak (telebisino, irrati, egunkari, aldizkari...) eta,

batez be, gogoia eta kemena euskeraz bizi aal izateko. Euskal iztun-komunitade txikia dala, gauza geiago egin daitekezala, gizartearen sektore batzuk ez dirala integrau euskerearen normalizazinoan... Egia da, utsuneak ainbat dira, prozesua ez dala ko izan guk gura izan dogun baizen ona. Baina or dago. Pausuak emon dira, eta ori ez da gitxi izan. Segidu daigun beraz, euskeraz egiten etxean, lanean, kalean...!

Alanda be, zabalik dago eztabaida au euskaltzaleen artean:

Zelan aprobetxau egunero esku artean darabilguzan baliabide teknologikoak, internet adibidez? Sarea gune interesgarria izango litzateke “irizpide antzekoak ditugun euskaltzaleak or bilduteko, alkarrekin egoteko eta ekimenak aurrera eroateko”, Juan Inazio Artsuaga, antropologo tolosarrak esaten dauen moduan Argia aldizkarian (2014-11-23, 2.438 zk.).

Edo zelan kudeatu telebisiñoa, komunikazinarako daukagun tresnarik eragingarriena? Nire lagun eta lankide batek, Iñaki Esparza irakasleak beti dinost: “Errietako edota eskualdeko telebisinoak dira baliabide ezin obeak euskerrea jentearengana urbilduteko, betiere, gertuko albisteak, musikea, kirolak edo ekimenak emittiduz”.

Denporeak esango deusku zein dan bidea.

Eskerrik asko.

